

Agenda

Natuurpunt

Elke derde zondag van de maand
Demonstratie composteren De Wulp
van 14.00-16.00 uur.

Zondag 17 april, 8 mei en 5 juni
Wandeling Hageven. Vertrek 9.00 uur
parkeerplaats De Wulp. Laarzen aan-
geraden. Einde 11.30 uur.

Zondag 24 april
Dag van de aarde
• Voorjaarswandeling het Plat
Overpelt. Vertrek 14.00 uur
Pallisstraat, Overpelt. Einde 16.30 u.
• Dauwwandeling met ontbijt.
Vertrek 7.00 uur Napoleonshoeve,
Bocholt. Inschrijven: telefoon
(+32) 089/49 39 88.

Zondag 5 juni
Wandeling vloeiveiden. Vertrek
14.00 uur einde Koloniestraat,
Lommel Kolonie.

Zondag 12 juni
Wandeling de Drie Bogen en
Paddendael. Vertrek 9.00 uur par-
keerplaats kanoclub, Oude Ramp,
Neerpelt. Einde 11.30 uur.

Zondag 26 juni
Vlinderwandeling. Vertrek 14.00 uur
Smeetshoeve, Weerterweg, Bocholt.
Einde 16.30 uur.

Natuurmonumenten

Zondag 15 mei
Orchideeënwandeling Hageven-
Plateaux. Vertrek 10.00 uur werk-
schuur Natuurmonumenten, Barrier
15a, Bergeijk.

NMC De IJzeren Man

Zondag 17 april
Wandeling Neeroeteren. Vertrek 7.00
uur Politiebureau Weert. (Vogelwacht
Weert e.o.)

Zondag 17 april
Bloesemwandeling Epen. Vertrek
9.00 uur P&R station Weert (IVN
Weert e.o.)

Van 1 mei tot en met 31 juli
Tentoonstelling Insecten (NMC)

Zondag 15 mei
De imker tussen de bijen. Vanaf
13.00 uur in de bijenhal NMC
(Imkervereniging)

Wandeling Weerterheide en
Laurabossen. Vertrek 7.00 uur politie-
bureau Weert. (Vogelwacht)

Zondag 22 mei
Dagwandeling Leudal,
Driebekentocht. Vertrek 9.00 uur
P&R station Weert (IVN)

Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Vervolgproject Tungelroyse beek gestart

Onlangs is gestart met de tweede fase van het saneren en herinrichten van de Tungelroyse beek in de omgeving van Weert en Hunsel. In 2005 wordt over een lengte van 7,5 kilometer de beek natuurlijker gemaakt.

Een belangrijk deel van de Tungelroyse beek is al eerder onderhanden genomen. Over een lengte van 7 kilometer is de bodem toen gesaneerd, waarbij 3,5 kilometer opnieuw slingerend is gemaakt. De beek heeft heel natuurlijk gereageerd op de herinrichting. Zo is er behoorlijk wat stromingsdiversiteit ontstaan in de beek. Ook zijn er al flink wat interessante waarnemingen gedaan, zoals dagvlinders en libellen. Ook op het gebied van flora zijn bijzondere resultaten geboekt. Langs de drooggevallen oever in het gebied bij de Kruispeel werden twaalf exemplaren van de bedreigde kleinste egelskopesignaleerd. Een florakenner vond langs een scherpe bocht bij de oever de zwaardrus. Ten slotte is er duidelijk sprake van een toename van het ijsvogeltje. De komende jaren zullen de nieuwe trajecten die hersteld worden ook door de groep van vrijwilligers geïnventariseerd worden.

Gouden vlinders

De Vlinderstichting heeft dit jaar twee Gouden Vlinders toegekend, namelijk aan Harrie Vossen uit Nederweert en onze Wulpenvlucht-redacteur Ghis Palmans. Beide mannen kregen de onderscheiding wegens hun verdiensten voor de vlinders. Harrie Vossen telt al jarenlang vlinders en neemt maatregelen ter bescherming ervan. Ghis heeft onder meer sinds 1995 de grensoverschrijdende monitoring en kleinschalig beheer van het gentiaanblauwtje in het gebied Hageven/Plateaux aangezwengeld en tot een succes gemaakt. Verder heeft hij zich al jaren ingezet voor het behoud van de veldparelmoervlinder in de Vlaamse Kempen. Hij is de eerste Vlaming die de Gouden Vlinder ontvangt!

Openingstijden

Bezoekerscentrum De Wulp

Bezoekerscentrum De Wulp
Tussenstraat 10, B-3910 Neerpelt, België, telefoon (+32) 011 - 80 26 77, e-mail: dewulp@skynet.be, www.dewulp.tk. Op zaterdag en zondag open van 14.00 tot 18.00 uur en op woensdag van 13.00 tot 17.00 uur. Voor groepen na afspraak van dinsdag tot en met vrijdag.

NMC De IJzeren Man

Geurtsvenweg 4, 6006 SN Weert, Nederland, telefoon (+31) 0495 - 52 48 93, e-mail: t.vandenberkmortel@natuurmonumenten.nl, www.natuurmonumenten.nl. In de wintertijd geopend tussen 13.00 en 16.00 uur en in de zomertijd van dinsdag tot en met zondag tussen 13.00 en 17.00 uur.

Colofon

Wulpenvlucht is een gezamenlijke kwartaaluitgave van Natuurpunt vzw en Vereniging Natuurmonumenten. Het wordt gratis verspreid onder geïnteresseerden. Voor een abonnement kunt u bellen naar (035) 655 99 11 (Nederland, Natuurmonumenten) of naar (011) 80 26 77 (België, Bezoekerscentrum De Wulp).

Redactie

Theo van den Berkmortel, Ghis Palmans,
Nicoline van Tiggelen

Eindredactie + v.u.

Van Tiggelen Tekst & Communicatie, Oirschot

Opmaak

Ster design BNO, Eindhoven

Drukwerk

Drukkerij van Drunen, Eindhoven

Wulpenvlucht

Driemaandelijke nieuwsbrief over natuurgebieden van Natuurpunt en de Vereniging Natuurmonumenten rondom Bezoekerscentrum De Wulp.

*Nummer 21
april
mei
juni 2005*

*In dit nummer
Pagina 2
Heidebeheer*

*Pagina 3
Een woordje met...
Lara Klaassen*

*Pagina 4
Agenda*

*Vervolgproject
Tungelroyse beek*

*Op stap met de kist
van Johannes*

Jubileumkrant

Het Vijverbroek in Kessenich

Het Vijverbroek is een eigenlijk een randgeval ... letterlijk. Het ligt in het uiterste oosten van het gebied waar de Wulpenvlucht verschijnt. Op een luchtfoto ziet de oude, verlande Maasmeander er uit als een groot hoefijzer. Begin jaren zestig dreigde dit unieke natuurgebied door ontgrinding te verdwijnen. Verschillende actiegroepen hebben hier jaren tegen gevochten, maar de dreiging lijkt afgewend. Natuurpunt Kinrooi heeft grootse plannen met dit prachtige gebied.

Het Vijverbroek was eeuwenlang gemeenschappelijk bezit van de heerlijkheid Kessenich, het vrijdorp Neeritter en het vorstendom Thorn waartoe ook Ittervoort behoorde. De bewoners hakten hier hout, verzamelden strooisel, staken turf en weidden hun vee. Pas onder het bewind van Willem I wordt het gebied verdeeld onder de vier gemeenten.

Natuur

De steilrand vormt de scheiding tussen het Kempens plateau en de Maasvlakte. In de diepste delen van de meander ontwikkelde zich het grootste elzenbroekbos van Vlaanderen. Wilgenstruwelen en populierbossen omsluiten een landbouwzone. De bodem bestaat uit een veenpakket op een dikke grindlaag. Het veen wordt gevoed door kwelwater. De Raambeek

Vijverbroek (foto Werner Verheijen)

zorgt via de Itterbeek voor de afwatering. Er groeien vele soorten biezen en varens. De wilgenstruwelen herbergen veel nachtegalen. Verder komen er prooivogels voor zoals havik, wespiedief en verschillende soorten uilen.

Beheer

Sinds 1997 is het beheer in handen van Natuurpunt, maar de uitvoering komt langzaam op gang. Eerst werd gepoogd de waterstand te verhogen om de verdroging tegen te gaan en het inklinken van het veen te beperken. Ook zijn poelen gegraven, rietlandjes gemaaid en struwelen gekapt. In een deel van de landbouwzone proberen Koninkspaarden en Galloways de

groei van ruigtekruiden in te dijken, maar door de overbemeste bodem is dit een ongelijke strijd. Vandaar dat besloten is om delen van dit blok te laten maaien. Een maatregel die ter discussie staat. Natuurpunt gaat daarom meer aandacht schenken aan het creëren van maatschappelijk draagvlak.

Hoewel de elzenbroekzone moeilijk toegankelijk is, is het Vijverbroek zeker een bezoek waard en wordt de landbouwzone doorkruist door het bewegwijzerde pad 'De Drie Eigen'. Parkeren kan bij de sporthal van Kessenich. Laarzen aanbevolen! Inlichtingen: Frans Parren, telefoon (+32) 0475/23.83.62.

natuurpunt

Redactieadres
Voor België:
Tussenstraat 10
3910 Neerpelt
Voor Nederland:
Postbus 10308
6000 GH Weert

Wulpenvlucht wordt gedrukt
op minder milieubelastend
papier.
Afgiftekantoor 3920
Lommel 1 P209049

Heidebeheer ...

De gladde slang heeft een uitgesproken voorkeur voor droge terreinen. Foto Gerrit van der Mast.

Of moeten we misschien spreken van heidegebruik? Momenteel koesteren we de restanten van wat ooit uitgestrekte vlakten waren en proberen we de vergrassing tegen te gaan met plaggen, begrazing en branden, maar eigenlijk imiteren we een eeuwenoud landbouwgebruik. Ingrepren die we moeten doen om een unieke biotoop, waar zeer zeldzame flora en fauna voorkomen, te behouden.

Het heideverhaal begon ruim 5000 jaren geleden, toen boeren uit de Steentijd stukken bos in vuur en vlam zetten om vruchtbare grond te verkrijgen voor akkerbouw of om het vee te laten grazen. Het spreekt voor zich dat dit in het begin geen gecontroleerde branden waren. Enorme oppervlakten werden platgebrand en op de mineraalrijke bodem verscheen massaal heide. Na uitputting van de grond werd de grond verlaten en werd een nieuw stuk bos in brand gestoken. De boeren ontdekten de rijkdom van de heide: het is een uniek landbouwsysteem dat het jaar rond voorzag in alle behoeften.

Speldenprik

Duizenden jaren waren de heidegronden van fundamenteel belang voor het bestaan van de boeren. Maar de heide heeft geen economische functie meer en de grootse paarse vlakte is teruggedrongen tot een speldenprik vergeleken met vroeger. Niet alleen de fragmentering van de heidegebieden vormt een bedreiging, maar ook externe invloeden zoals verrijking van de bodem door neerslag van stikstof of inspoeling van meststoffen van de naburige landbouwgebieden. De verrijking brengt een fenomeen met zich mee ... vergrassing.

Bedreigde soorten

Doordat het gras de overhand krijgt op de heide komen eeuwenoude ecosystemen in gevaar. Specialisten zoals de amazonemier (droge heide) en de veenmier (natte heide) zijn teruggedrongen tot één enkel heidegebied, namelijk Hageven/Plateaux. De gladde slang komt alleen nog voor in de Malpie (Valkenswaard), de Strabrechtse Heide (Heeze) en de heidegebieden van Lommel. De vlieggebieden

van het gentiaanblauwtje zijn op twee handen te tellen en de veenorchis is een zeldzaamheid van de bovenste plank. Dit klinkt misschien pessimistisch, maar we boeken ook vooruitgang.

Beheermethodes

Ieder natuurgebied gebruikt zijn eigen middelen en kennis voor het beheer. Het Plat (Overpelt) en de Riebos (Lommel) kennen al jaren een begrazingsproject met schapen en wordt er kleinschalig geplagd. In het Hageven/Plateaux worden runderen ingeschakeld om de vergrassing tegen te gaan en wordt in de natte heide kleinschalig geplagd. Op de Strabrechtse heide (Staatsbosbeheer) wordt naast begrazing met schapen en plaggen ook gecontroleerd gebrand. Technieken die vroeger als landbouwactiviteit werden aangewend en die wij momenteel beheersmaatregelen noemen. Je ziet maar ... zo kan een bepaalde methode van werken ineens een heel andere betekenis krijgen.

Het paarse landschap

Natuurpunt heeft in samenwerking met KNNV een schitterend boek uitgegeven over de heide: Het paarse landschap. Het boek telt 170 bladzijden en geeft in een overzicht van de geschiedenis van het heidelandschap in Europa. Een must voor heide-fielen. Verkrijgbaar in Bezoekerscentrum De Wulp voor € 17,95 voor leden van Natuurmonumenten en Natuurpunt.

Een woordje met... Lara Klaassen

Zij is jong en heeft een vriendelijke en bovenal charmante uitstraling. In haar vorige functies was zij vooral als beleidsmaker actief, met name bij de Nederlandse overheid. Sinds een jaar geeft zij leiding aan de beheereenheid De Kempen en

Midden-Limburg. Natuurgebieden van de Vereniging Natuurmonumenten ten zuiden van Eindhoven, Weert en omgeving, bosgebieden in de omgeving van Susteren en de Grensmaas staan hierbij centraal.

‘Werken in de grensstreek is héél speciaal’

Nét voor aanvang van een vergadering in Bezoekerscentrum De Wulp, sprak de redactie met haar. Lara heeft als beheerder een volle agenda. Lara Klaassen daarover: “Tja, het is een drukke baan, maar vooral gevarieerd. Het beheer wordt uitgevoerd op basis van vooraf vastgestelde beheerplannen en eventueel tussentijds bijgesteld. Nieuw in deze functie is voor mij het leidinggeven aan een team van medewerkers. Daarnaast is de verscheidenheid van taken erg breed. Je komt in aanraking met een enorm scala van problemen die om een oplossing vragen. Variërend van een vraag van een medewerker hoe om te gaan met de Arbo-wetgeving (veilig werkzaamheden uitvoeren) tot een gedeputeerde die van mening is dat er hier en daar nog wel wat ruimte is voor wegeaanleg of een bedrijventerrein. Die gevarieerdheid maakt het meteen ook moeilijk, omdat je keuzes moet maken.”

Op onze vraag hoe zij ‘het mannenwereldje’ van natuurbeheerders ervaart, reageert zij enthousiast: “Eigenlijk ben ik het gewend om als enige vrouw tussen mannen te werken vanuit vorige functies. Voor mijn team, dat alleen uit mannen bestaat, was het natuurlijk wel even wennen. Een vrouw heeft toch een andere invloed en aanpak. Ik denk dat het team mij inmiddels wel accepteert als leidinggevende.”

Hobby's

Zij zoekt steeds een goede balans tussen werk en haar vrije tijd. Haar hobby's gaan van sportief karakter (marathonlopen) tot haar voorliefde voor huisdieren. De drie West-Siberische Laikahonden die zij

Lara Klaassen: ... gevarieerde baan als natuurbeheerder ... Foto Ghis Palmans.

samen met haar vriend heeft, nemen een belangrijke plaats in. “Het aardige van dit hondenras is dat zij in roedelverband dicht bij wolven leven qua gedrag. En dan is de link met natuur snel gelegd. Het schept wel verplichtingen, de honden vragen de nodige tijd om er mee te trainen. Maar vaak kan ik dit weer goed combineren met het hardlopen wat ik zelf graag doe.”

Grenzen

Het wordt tijdens het gesprek al snel duidelijk hoe gedreven zij is over haar werk in de grensstreek. Lara Klaassen hierover: “Ik woon op de grens, en de gehele grensstreek heeft wel wat speciaals. Ik ervaar de verschillen in cultuur als een extra kans, maar soms ook als een obstakel. Soms botst het, vaak komt een en ander moeizaam tot stand. Gelukkig groeit in de grensstreek het besef dat door meer samenwerking men samen sterker

kan worden. In deze streek tref je vaak nog die vergeten hoekjes, bijvoorbeeld oude heiderelicten, aan. Daarnaast tref je ook nog de meest vervuulende industrie aan.”

Op de vraag naar haar meest favoriete plekje hoeft Lara maar kort na te denken: “Binnen de terreinen van Natuurmonumenten heeft de Plateaux een speciale plaats. Mede dankzij de rust die het uitstraalt. Maar ook de omgeving waar ik nu woon, het Belgische Raeven, is prachtig. Hier trekt de natuur alle registers van lieflijkheid, bekoorlijkheid en indrukwekkendheid open. De mensen die hier zijn opgegroeid, beseffen vaak niet hoe bevoorrecht ze zijn in dit prachtige natuurgebied te mogen wonen!”.

Lara Klaassen zou graag Guy Robbrecht, voorzitter van het Fonds voor Instandhouding Roofvogels, willen aanwijzen voor het volgende interview.